

การพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับ
เด็กปฐมวัย สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

The Development of Child Care Personnel to Experience the Mathematical Foundation for Early
Child Care Center Tambon Nongmeg Administrative Organization
in Na Chueak District Mahasarakham Province

อนัญตญา พุนรัตน์ทรัพย์ (Anantaya Phunrattanasap)* ดร.ชยาگانต์ เรืองสุวรรณ (Dr.Chanyakan Ruengsuwan)**
ดร.ธีรวัฒน์ เยี่ยมแสง (Dr.Teerawat Yeamsang)***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยได้นำเสนอเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าระดับคุณภาพ เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ในการจัดทำแผนประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และได้อำนาจการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 แนวทางการจัดทำแผนประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

ABSTRACT

This research is the development of child care personnel to experience the mathematical foundation for Early Child Care Center TambonNongmeg Administrative Organization in Na Chueak District. That offer for 2 phase. Phase 1 learning in child experience ofthe mathematical foundationfould the quality of the development of Child Care personnel to experience the mathematical foundation is in medium level. Phase 2 learning in the development of Child Care personnel to experience the mathematical foundation found that Child Care teachers have more Knowledge and understand to set up the plan to experience the mathematical foundation for Child Care .also know how to analyze Early childhood, Syllabus 2003.Plan for experience the mathematical foundation for Early childhood.

คำสำคัญ: การพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็ก, ประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์

Key Words: The development of child care personnel, The mathematical foundation

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชา บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

***.อาจารย์ ภาควิชา บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการบริการทางการศึกษาขั้นต้น ที่มุ่งจัดการศึกษาให้กับประชาชนในวัยแรกของชีวิต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 ได้กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่มีศักยภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548) การศึกษาในระดับนี้จึงมีความจำเป็นต่อเด็กและครอบครัวโดยเฉพาะในสภาวะสังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุกด้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม อาทิ ความเป็นอยู่การเลี้ยงชีพ ภาวะเศรษฐกิจ การเสื่อมโทรมทางคุณธรรมจริยธรรม และปัญหาอาชญากรรมซึ่งในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ครอบครัวไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่เหมือนในสมัยก่อน เพราะครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น พ่อแม่ต้องออกไปทำงานตั้งแต่เช้า กลับบ้านตอนเย็น ไม่มีเวลาดูแลบุตรของตน ในขณะที่ความจำเป็นในการเตรียมคน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดแม้องค์กรจะมีปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นเครื่องอำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้การปฏิบัติงานคล่องตัวขึ้น แต่ภารกิจทุกอย่างจะสำเร็จได้ก็เพราะคน เนื่องจากคนเป็นทั้งผู้ควบคุมและกำหนดระบบงานต่างๆ คนเป็นทรัพยากรที่สามารถพัฒนาให้มีศักยภาพได้ เพราะฉะนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องเข้าใจคน และให้ความสำคัญกับคน เพราะถ้าคนมีประสิทธิภาพ คนทำงานมีความสุข งานทุกอย่างในองค์กรก็จะประสบผลสำเร็จ (สมาน, 2535 อ้างใน ฤกษ์ชัย, 2549) ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ ช่วงปฐมวัย และต่อเนื่องตลอดชีวิต และป้องกันปัญหาสังคมใน

ระยะยาว จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัยโดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักและครูผู้สอนที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาเลี้ยงดูเด็กทุกขั้นตอนตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เป็นช่วงอายุที่มีอัตราการพัฒนาสูง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยา และหลักวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

คณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคน ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เด็กเรียนรู้ตั้งแต่ก่อนเข้าสู่ระบบโรงเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การเลือกของเล่น การนับของเล่น การแบ่งขนมให้เพื่อน โดยผู้ใหญ่เน้น 1-2-3 แล้วให้เด็กนับตาม เด็กจะเรียนรู้การนับโดยไม่รู้ตัว ประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้เป็นพื้นฐานหรือทักษะเบื้องต้น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก แต่ละศูนย์ดูแลรับเด็กอายุระหว่าง 3 - 5 ปี เข้ารับบริการเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางร่างกายอารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มศักยภาพ จากการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ส่วนใหญ่ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การจัดประสบการณ์ทางด้านพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าครูผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะและความมั่นใจในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ รวมทั้งการนำนวัตกรรมมาปรับหรือประยุกต์ใช้กับผู้เรียนได้ไม่เต็มศักยภาพ ผลที่ได้คือ ประสิทธิภาพของผู้เรียนยังไม่บรรลุตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองด้านการจัดประสบการณ์พื้นฐานทาง

คณิตศาสตร์เพื่อให้เกิดทักษะการคิด และการสอนเพื่อถ่ายทอดให้เด็กปฐมวัย อันจะนำไปสู่การถ่ายทอด การวิเคราะห์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนในระดับที่ต่อไปในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก
2. เพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก ในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์

วิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 : ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

1. เป้าหมาย

1.1 ทราบสภาพการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก จำนวน 13 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1. แบบสอบถามแบบปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 1) ร้อยละ
- 2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
- 3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

ได้แก่

1) สถิติในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2551)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

N

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนความสอดคล้อง

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 แบบสนทนากลุ่ม

การดำเนินการสนทนากลุ่ม

1) คัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาตามคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมสนทนาโดยคัดเลือกหรือ Screening Form ตามลักษณะตัวแปรที่กำหนด

2) ศึกษาประวัติของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3) กำหนดวันเวลาและสถานที่ ดำเนินการสนทนากลุ่มไว้ล่วงหน้า

4) จัดเตรียมสถานที่ที่จะดำเนินการสนทนากลุ่ม

5) การดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา เป็นผู้จุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้ผู้เข้าร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และแนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ปฐมวัย

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ตรวจสอบข้อมูล หาความสอดคล้อง และเขียนสรุป รายงานระยะที่ 1 เกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบสภาพและความต้องการ ในการจัด
ประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับปฐมวัย
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนา
เชือก จังหวัดมหาสารคาม

**ระยะที่ 2 : ศึกษาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแล
เด็กในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์
สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การ
บริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัด
มหาสารคาม**

1. เป้าหมาย

1.1 ทราบแนวทางในการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็ก
ในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์
สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูผู้ดูแลเด็ก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองเม็ก จำนวน 13 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบทดสอบ

2.2 แบบประเมินกิจกรรมเสริมประสบการณ์การ
สอนพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

การพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กด้านจัด
ประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก
ปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองเม็ก อำเภอนา
เชือก จังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำ 4
ขั้นตอนของวงจร PDCA วงล้อเดิมมั่งพัฒนาขึ้น
โดย ดร.ชีวสารท์ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2)
การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบผล
การปฏิบัติ (Check) 4) การปฏิบัติการแก้ไข (Action)
(วีรพงษ์ เจริญจิระรัตน์, 2547) มาใช้ในการดำเนินการ
พัฒนา และดำเนินการพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กด้วย

การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีวิทยากรที่เชี่ยวชาญด้าน
การจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย ให้ความรู้ แนะนำ
ปรึกษา นำเสนอวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) การวางแผน
- 2) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ
- 3) การสะท้อนผล

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บุคลากรครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วน
ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ได้รับการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์พื้นฐานทาง
คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

**นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามมา
ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้**

ขั้นที่ 1 การวางแผน

ผู้วิจัยได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน

กำหนดเป้าหมายกำหนดกรอบเนื้อหา กำหนดกิจกรรม
ประชุมเชิงปฏิบัติการ และได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย
ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมี
ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์
พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยและ
สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทาง
คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ตามกรอบการวิจัย
จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการแยกประเภทและการจัด
หมวดหมู่ ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการจัดลำดับ ด้าน
การวัด ด้านการทำกราฟ ด้านการนับ และด้านการ
เรียนรู้เรื่องรูปทรง โดยใช้เวลาในการประชุม
ปฏิบัติการ 2 วัน คือวันที่ 26 - 27 กันยายน 2556 ณ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองเม็ก อำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผลการเปรียบเทียบคะแนน
ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับต่ำ ส่วนหลัง
การประชุมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับดีมาก

ขั้นที่ 2 : การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่บุคลากรผู้ดูแล
เด็ก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากร

ผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยจัดประชุม 1 วัน คือวันที่ 1 ตุลาคม 2556 เวลา 09.00 – 16.30 น. ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองเม็ก ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยเชิญวิทยากร ได้แก่ นางอมรรัตน์ ญวงษ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้าน อีต้อคอนหาวยขมิ้น ซึ่งมีประสบการณ์การสอนเด็กปฐมวัย บรรยายเนื้อหาในการพัฒนาครูได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แนวทางการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย การเรียนรู้ระดับปฐมวัย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ การจัดทำแผนฯ การเขียนแผนฯ การวิเคราะห์แผนฯ การจัดทำกำหนดการสอน การจัดทำตารางการสอน การประเมินผลแผนฯ ปัญหาการจัดทำแผนฯ แนวทางแก้ไขปัญหา และให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ซักถามข้อข้องใจ และได้อธิบายให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทราบทุกขั้นตอน ในช่วงบ่ายได้มีการฝึกการเขียนแผนฯ โดยแยกกลุ่มครูที่สอนออกเป็น 5 กลุ่มได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองเม็กจำนวน 2 คน ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดราษฎร์สามัคคีจำนวน 2 คน ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธรรม-มาริตารามจำนวน 3 คน ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองลาจำนวน 2 คน และครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเหล่าอีหมันจำนวน 4 คน แต่ละกลุ่มได้มีแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือในการจัดทำแผนประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย หลังจากเขียนแผนฯเสร็จแล้วให้นำมาตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำแนะนำ ปรับปรุงในการเขียนแผนฯ ให้มีความสมบูรณ์ครบตามองค์ประกอบและมีประสิทธิภาพ ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 13 คน ได้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ครบทุกองค์ประกอบ โดยเห็นได้จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก ดังนี้

“การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์อย่างถูกต้อง ถูกต้องตามองค์ประกอบในการเขียนแผนฯ ทำให้ทราบเนื้อหาสาระก่อนที่จะจัดทำแผนฯ จะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์แผนฯ ให้ละเอียดเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้”

(นางบรรยง ปะวะโท, หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าอีหมัน, 1 ตุลาคม 2556, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าอีหมัน : สัมภาษณ์)

“เมื่อก่อนไม่ค่อยเข้าใจในการจัดทำแผนฯ แต่หลังได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งวิทยากรได้ให้ความรู้ได้ดี ได้อธิบายรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ได้ดี ทำให้เกิดความรู้ในแนวทางการจัดทำแผนฯ ได้เป็นอย่างดี”

(นางอรัญญา ประทุมตะ, หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธรรมมาริตาราม, 1 ตุลาคม 2556, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธรรมมาริตาราม : สัมภาษณ์)

“การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความหมายของแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ความสำคัญของการจัดทำแผนฯ องค์ประกอบของแผนฯ และวิทยากรเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ สามารถถ่ายทอดจนทำให้เห็นภาพ ทำให้เข้าใจเรื่องการจัดทำแผนฯ และจะนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนฯ ของตนให้สมบูรณ์แบบครบทุกองค์ประกอบ นอกจากนี้ยังสามารถอธิบายให้ครู มีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตสื่อการสอนได้”

(นางวิภา จันดา, หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดราษฎร์สามัคคี, 1 ตุลาคม 2556, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดราษฎร์สามัคคี: สัมภาษณ์)

“การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ จัดได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในวิชาการที่สอน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำผลงานในระดับที่สูงขึ้นไปด้วย”

(นางสุกัญญา ปุราชะกา, ครูผู้ดูแลเด็ก, 1 ตุลาคม 2556. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองเม็ก: สัมภาษณ์)

“แต่ก่อนนั้นทราบความหมายของการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์อย่างคร่าวๆ แต่หลังจากได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความหมายของการจัดทำแผนฯ อย่างลึกซึ้ง”

(นางแสงจันทร์ ทองดวง, หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเลา, 1 ตุลาคม 2556. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองเลา: สัมภาษณ์)

“ครูที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ มีความสนใจและตั้งใจที่จะรับฟังความรู้ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอนซึ่งกันและกัน มีการซักถามเมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคจากการจัดทำแผนฯ และจำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงการจัดทำแผนการสอนของตนเองให้ครอบคลุมประกอบของการจัดทำแผนฯ ให้มีประสิทธิภาพ”

(วิทยากร, 1 ตุลาคม 2556: สันทนา)

“ทุกคนที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เมื่อมีข้อสงสัย ก็ได้รับคำอธิบายจากวิทยากร ทำให้เกิดแนวคิดและองค์ความรู้ใหม่ๆ อีกทั้งสามารถนำไปปรับปรุงการจัดแผนการสอนของตนเองได้ครบตามองค์ประกอบของการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้”

(ผู้วิจัย, 1 ตุลาคม 2556: สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า ผลการดำเนินงานในการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้ตามขั้นตอนและองค์ประกอบของการจัดทำแผนฯ ให้เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ไปจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้

ขั้นที่ 3 : การสะท้อนผล การพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

จากการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดขึ้นในวันที่ 1 ตุลาคม 2556 ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองเม็ก ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เวลา 09.00 – 16.30 น. โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มาบรรยายให้ความรู้แก่กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เกี่ยวกับการจัดทำแผนฯ เช่น ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แนวทางการจัดทำแผนฯ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นต้น หลังจากได้มีการบรรยายและปฏิบัติการในการจัดทำแผนฯ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแล้ว ผลที่ได้รับจากการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ครูผู้ดูแลเด็ก ได้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในการจัดทำแผนประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ได้รู้จักการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 แนวทางการจัดทำแผนฯ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นต้น

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหาในการจัดทำแผน
ประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก
ปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วน
ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
พบว่า ระดับการสอนของบุคลากรผู้ดูแลเด็กโดยรวม
อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
อยู่ในระดับมาก 2 ด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหา
น้อยได้แก่ ด้านการนับ และด้านการแยกประเภทและ
การจัดหมวดหมู่ และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน
ด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการ
เรียนรู้เรื่องรูปทรง ด้านการถ่ายภาพ ด้านการ
เปรียบเทียบ ด้านการวัด และด้านการจัดลำดับ ทั้งนี้
อาจเนื่องมาจากด้านการนับและด้านการแยกประเภทและ
การจัดหมวดหมู่เป็นด้านที่บุคลากรผู้ดูแลเด็กสามารถ
ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัย
สามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ เพราะการนับและการ
แยกประเภทและการจัดหมวดหมู่เป็นขั้นต้นของการ
สอนหรือการถ่ายทอดไปยังเด็กปฐมวัย เช่น การนับ
เลข 1 2 3... ไปเรื่อยๆ เป็นการฝึกทักษะเด็กปฐมวัยให้
สามารถถ่ายทอดไปยังเพื่อนและสามารถสื่อสารกับ
ครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การแยกประเภท
และการจัดหมวดหมู่ของสิ่งของแต่ละประเภทเป็นการ
จำแนกขั้นต้นของเด็กปฐมวัย เช่น การแยกประเภท
และจัดหมวดหมู่ของเล่นประเภทต่างๆ บุคลากรผู้ดูแล
เด็กสามารถถ่ายทอดและเด็กสามารถแยกประเภทและ
จัดหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้องเป็นต้น ส่วนด้านการ
เรียนรู้เรื่องรูปทรง ด้านการถ่ายภาพ ด้านการ
เปรียบเทียบ ด้านการวัด และด้านการจัดลำดับที่อยู่ใน
ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากด้านการเรียนรู้เรื่อง
รูปทรง ด้านการถ่ายภาพ ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการ
วัด และด้านการจัดลำดับที่เป็นเรื่องที่เด็กเป็นเรื่องที่
สื่อสารให้เข้าใจยากสำหรับเด็กวัยนี้ ทำให้เกิดอุปสรรค
ในการถ่ายทอดความรู้ให้เด็กเข้าใจได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง
ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพงศ์พิสิษฐ
(2548) ที่ได้ทำการวิจัย การศึกษาการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้เด็กปฐมวัยของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อน
เกณฑ์ ในวัด จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้เด็กปฐมวัยของครูพี่เลี้ยง
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัด ศรีสะเกษ
โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมกลางแจ้ง ส่วนกิจกรรม
เกมการศึกษาอยู่ในอันดับน้อยที่สุด และครูพี่เลี้ยงที่มี
ระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดประสบการณ์การ
เรียนรู้เด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 กิจกรรมคือ กิจกรรม
สร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์
กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา โดยครูพี่
เลี้ยงที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้เด็กปฐมวัยน้อยกว่า ครูพี่เลี้ยง
ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจัดประสบการณ์
การเรียนรู้เด็กปฐมวัยน้อยกว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีระดับ
การศึกษาระดับปริญญาตรี

2. ผลการพัฒนาการจัดทำแผน
ประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก
ปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วน
ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2.1 จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำ
ให้บุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจในการ
จัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทาง
คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และสามารถนำ
แผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์
สำหรับเด็กปฐมวัย ไปจัดกระบวนการเรียนการสอน
ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี
(2553) ซึ่งได้วิจัยการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลบางทรายน้อย อำเภอ
ห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร พบว่า การพัฒนาครู
ผู้ดูแลเด็ก ด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย
การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาบรรยาย
ให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นเวลา 2 วัน พบว่า

สามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมายทั้ง 6 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยมากขึ้น สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยได้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มากขึ้นและนับว่าเป็นกลยุทธ์ที่ยอมรับกันว่าเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับทุกองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อปรับปรุงคุณภาพของงานในองค์กร สำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย และการฝึกเขียนแผนการจัดประสบการณ์เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรครู เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้าประชุมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และเจตคติที่ดีต่อการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การดำเนินการพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กในการจัดทำแผนประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่า บุคลากรครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดทำแผนฯ ได้อย่างสมบูรณ์ทั้งหมด กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้ตามองค์ประกอบของการจัดทำแผน ตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เรื่องแนวทางการจัดทำแผนฯ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวิเคราะห์หลักสูตร ได้อย่างเหมาะสม แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาดตนเองในการจัดทำแผนฯ ของบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กทุกคน และสามารถนำแผนฯ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระนุช พลแรงฤทธิ์ (2553) ซึ่งได้วิจัยการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหมี อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการจากแบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ และแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการตามกรอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน 2) การกำหนดจุดประสงค์ 3) การกำหนดเนื้อหาย่อย 4) การวางแผนการสอน 5) การปฏิบัติการสอน และ 6) การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกิดทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ สำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการในครั้งนี้ได้แยกกิจกรรมในการอบรมเชิงปฏิบัติการออกเป็น 2 กิจกรรม คือ การบรรยายจากวิทยากรให้มีความรู้ และฝึกปฏิบัติตามใบงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ดูแลเด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 บุคลากรครูผู้ดูแลเด็กควรหมั่นฝึกฝนการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่อง

1.2 บุคลากรครูผู้ดูแลเด็กควรมีการประเมินผลการสอนจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยและใช้

แบบสังเกต เป็นเครื่องมือในการสอนเด็กปฐมวัยอย่าง
สม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนา
บุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
โดยใช้รูปแบบหรือกิจกรรมอื่นๆ เช่น การวิจัยในชั้น
เรียน การศึกษาดูงาน การสัมมนาและการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการพัฒนา
บุคลากร ระหว่างการพัฒนาบุคลากร โดย
กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กับการพัฒนาบุคลากร
ในกระบวนการอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

จารุณี กุลศรีวันรัตน์. การพัฒนาผู้ดูแลเด็กใน
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐาน
การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วน
ตำบลบางทรายน้อย อำเภอหัวหินใหญ่
จังหวัดมุกดาหาร. 2553. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.

บุญชม ศรีสะอาดและคณะ. 2551. การวิจัย
เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พระมหาพงศ์พิสิษฐ์ สุเมธ สมทอง. การศึกษา
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เด็ก
ปฐมวัยของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดศรีสะเกษ.
2548. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา :
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วีระนุช พลแรงฤทธิ์. การพัฒนาผู้ดูแลเด็กใน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณา
การศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเหล่าหมี อำเภอดอนตาล จังหวัด
มุกดาหาร. 2553. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร
: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สมาน รังสิโยภยกุล. การบริหารงานบุคคล
(พิมพ์ครั้งที่ 17). 2535. กรุงเทพฯ. นำถึง
การพิมพ์.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548.
คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546.
พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.